

nesker, være i fuld Virksomhed — og *det samme gør hun.*

Men fordi hun ikke kan, fordi han staar hende i Verdens Sted, kræver hun, at han skal tilfredsstille hendes tilintgjorte menneskelige Følelse. Hun ved ikke, hvad der fejler hende, men tror, at han ikke elsker hende nok, og blev han bare hjemme, vilde hun være tilfreds.

Ingen Mænd kan sætte sig ned og elske aktivt 8 Timer i Døgnet. Han elsker hende den hele Tid paa en fuldkommen sund og fornuftig Maade, men han har ogsaa andet at gøre.

Dersom Kvindens menneskelige Side var fuldt udviklet, vilde hendes feminine Side ophøre at være overudviklet. Dersom hun fik sin rimelige Del i Verdenslivet, vilde hun ikke vente af sin Ægtemand, at han skulde erstatte hende hele Verden — hvilket er ganske umuligt for ham.

I Almindelighed har Manden faaet Skylden for Klagerne over Ægteskabet, dets Latterliggørelse, Strid, Brud, Misligheder. Kunde det ikke tænkes, at der var en eller anden væsentlig Fejl ved Kvindens, den ligestillede Faktors, Stilling?

Jeg maa endnu en Gang bestemt udtale, at *det rette og sande Hjem, det nødvendige, rigt udviklede Hjem er helt ud godt.* Det er en skøn Begyndelse, en bestandig Hjælp og en god Afslutning paa Livets Arbejde. For det personlige og fysiske Liv er det tilstrækkeligt, men ikke for det sociale. I Egenskab af Menneske er det vor væsentligste Pligt at befordre sociale Fremskridt.

Det primitive Menneske ejede ingen Samfølelse; saa vaagnede Mandens Lyst til at drage ud paa Jagt, i Krig; for at hæmme den, var Hjemmets Tiltrækning nødvendig, og Kvinden var den store, dragende Kraft, — og til sidst besejredes Krigeren, han blev bunden til Ploven. Men for at frembringe de Rigdomme, som Hjemmet kunde forbruge, begyndte han sammen med andre paa industrielle Foretagender. Alt Samfundsliv er bygget paa det heldige Udfald af Medlemmernes Fællesvirksomhed — snarere end paa Antallet af deres Familier. Den Samfundsfølelse, som vor Civilisation og de sociale Fremskridt hviler paa, er ikke opstaaet i Hjemmet; den er tvertimod bekæmpet af det. De sociale Forholds væsentlige Magt ligger i deres Overførelse fra den enkeltes til de manges Fremskridt. Men de eneste Egenskaber, Verden ikke udvikler, som den burde, er den sociale Intelli-

gens, klog, kraftig Handledygtighed og Samfundsaaend. Samfundsbevidstheden har været standset i sin Udvikling, ellers vilde Byerne ikke have tæret paa sig selv, ligegyldige for Smuds, Sygdom og Forbrydelse, kun nydende deres fysiske Velvære.

Hvis en Operation pludselig gav nyt Lys til den i saa lang Tid formørkede of-fentlige Hjerne, vilde vi føle Rædsel ved Tanken paa de svundne Aar, men ikke Haabløshed — for Samfundet er udødeligt.

En af Hindringerne for Samfundsudviklingen er altsaa Trykket fra de forældede Hjem. Vi indrømmer villigt, at Hjem som de kinesiske og tyrkiske kan lamme en Nation; vi er endogsaa naaede til at indse, at Kvindens Stilling i et Land er en god Maalestok for dets Udvikling. Er det da saa vanskeligt at indrømme i det mindste Muligheden af, at vore Kvinders Stilling, vore Hjems Natur kan have nogen væsentlig Indflydelse paa vor sociale Vækst? Vi forlanger ikke, at Hjemmet skal udryddes, lige saa lidt som vi forlanger, at Kvinderne skal udryddes — *men vi maa forandre deres Livsforhold.*

At det kun er Manden, der er naaet helt frem til social Udvikling, gør, at den stille-staaende Kvinde bliver urolig, misfornøjet, nervøs. Jo mere Samfundet gaar frem, des mindre kan hun finde sig i sin gamle Indstængthed. Og denne forældede Maade at tjene Familien paa, *er ikke til Familiens Bedste.*

En Mand tjener sin Familie bedst ved at gaa ud og tjene andre i et enkelt specialiseret Arbejde. Tjener en Kvinde det bedst ved at blive hjemme og med sine 2 Hænder gøre alt, hvad hun kan — eller ved at udvikle sin Moderlighed som Manden har udviklet sin Faderlighed — og skænke sin Familie de samme umaadelige Fordele, som han har givet den? Kan det bevises, at Kvinden udretter mest ved at blive i Hjemmet? Hvorfor er det, som er saa aabenbart urigtigt for en Mand, anset for at være rigtigt for en Kvinde?

Hjemmet er en Hindring paa Grund af sine uhyre Udgifter; fordi det derved gør det daglige Livs fysiske Fornødenheder til en Byrde for Menneskeslægten. 90 % af Verdens kvindelige Energi bruges til møjsommeligt at sørge for den enkeltes legemlige Behov, og de 10 % forudsættes ikke at gøre andet end have Tilsyn med disse samme Arbejder og flagre omkring til unyttige, selskabelige Fornøjelser. —